Info

Kritikus EP-jelentés Törökország EU-csatlakozásáról

Az Európai Parlament plenáris ülése elfogadta a török csatlakozással kapcsolatos jelentést. Az EP szerint - bár számos területen előrelépés történt - lelassultak a reformok Törökországban, nem biztosított a szólás- és a vallásszabadság. A képviselők Ciprus és az örmény népirtás tényének elismerését, Ankara vállalt kötelezettségeinek betartását is elvárják.

Törökország EU-csatlakozási felkészülését elemzi a holland, néppárti Camiel Eurlings parlamenti jelentése, amelyet szeptember 27-én, szerdán, 429 igen, 71 nem szavazattal, 125 tartózkodással fogadott el az Európai Parlament.

A külügyi szakbizottság által korábban elfogadott szövegben még a csatlakozás előfeltételeként esett szó arról, hogy Ankara ismerje el az örmény népirtás tényét. Ezt a parlament a plenáris szavazáson 322-283-40 arányban törölte. Ehelyett az EP az örmény-török kapcsolatok rendezésére, a történelmi múlt közös feldolgozására ösztökéli a két országot, Ankarát pedig továbbra is arra kéri, ismerje el, hogy népirtás történt.

A képviselők a polgári és a katonai, politikai és intézményi szerepek egyértelmű alkotmányos szétválasztását olyan feltételként említik, „amelynek eleget kell tenni, ha komolyan felmerül Törökország EU-hoz történő csatlakozásának kérdése”.

Az EP csalódott amiatt, hogy Törökország továbbra sem engedi be területére a ciprusi hajókat és repülőket, mai pedig nem más, mint a társulási megállapodás, az ahhoz kapcsolódó vámunió és a kiegészítő jegyzőkönyv megsértése. A képviselők emlékeztetnek: Ankarának minden EU-országot, így a Ciprusi Köztársaságot is el kell ismernie.

A jelentés „emlékeztet arra, hogy az EU Törökország befogadására vonatkozó képessége és az integráció lendületének egyidejű fenntartása mind az EU, mind Törökország érdekeit szolgáló lényeges szempont”.

A jelentés egyébként üdvözli, hogy megkezdődtek a csatlakozási tárgyalások Törökországgal. A képviselők sajnálatukat fejezik ki azonban „a reformfolyamat múlt évben tapasztalt lelassulása miatt”.

Főleg a következő területeken észleltek hiányosságokat, illetve nem megfelelő előrelépést: véleménynyilvánítás szabadsága, vallási és kisebbségi jogok, polgári-katonai intézmények szétválasztása, helyi bűnüldözés, nők jogai, szakszervezeti jogok, kulturális jogok, valamint „a bírósági határozatok állami szervek által történő gyors és megfelelő végrehajtása”. A szöveg ezen kívül is bírálja Ankarát a környezetvédelem és a határőrizet hiányosságai, a korrupció és amiatt, hogy a civil szervezetek szabad működése nem biztosított.

Miközben az EP elítéli a Kurd Munkáspárt (PKK) által végrehajtott erőszakos terrorcse-

Sajtószolgálat
Média Igazgatóság
Igazgató-szóvivő : Jaume DUCH GUILLOT

lekményeket, felszólítja a török hatóságokat: „alkalmazzanak európai normákat a gyanúsítottak letartóztatására és fogva tartására". A parlament a PKK-tól azonnali tűzszünet bejelentését várja.

Az EP többek között arra szólítja fel Ankarát, írja alá és ratifikálja az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményét és a regionális és kisebbségi nyelvek európai chartáját.

A jelentés egyébként „üdvözli a kurd nyelvű adások sugárzásának megkezdését, ami fontos lépésnek tekinthető, feltéve, hogy a későbbiekben tovább csökkentik a rájuk vonatkozó korlátozásokat".

A képviselők minden török állampolgár számára a törvény előtt egyenlő bánásmód biztosítását követelik, „amely alól a kormányzati tisztviselők, a katonai személyzet vagy a biztonsági erők tagjai se élvezzenek mentességet".

A parlament elismeri a korrupció felszámolása érdekében történt erőfeszítéseket, azonban további lépéseket vár ezen a területen.

„A nők jogainak figyelmen kívül hagyása Törökországban továbbra is súlyos aggodalomra okot adó probléma" - áll a szövegben, amely ugyanakkor megemlíti: az egyetemet végzett személyek fele, a jogászok és orvosok 40 százaléka nő.

Az egyik elfogadott módosító indítvány szerint egyébként az EP örömmel fogadta a Munkaügyi Világszervezet értékelését, amely Törökországot a gyermekmunka elleni küzdelem egyik sikeres példájaként említi, ezért üdvözli a török kormány célkitűzését, hogy 2012-re „szeretnék teljes mértékben megszüntetni a gyermekmunka legrosszabb formáit".

A parlament reményét fejezi ki, „hogy XVI. Benedek pápa közelgő törökországi látogatása hozzájárul majd a keresztény és muzulmán világ közötti kultúra- és vallásközi párbeszéd megerősítéséhez".

Keddi vita az EP-ben

Az EP-képviselők kedden délután vitatkoztak a török csatlakozásról.

Camiel Eurlings (néppárti, holland) témafelelős azt mondta, az általa készített jelentés fair, de kemény, a lényege pedig, hogy az EP sajnálja a törökországi reformok lelassulását.

Eurlings kimelten szólt a szólás- és a vallásszabadság biztosításának hiányáról. Így például szerinte meg kell változtatni vagy el kell törölni a török büntető törvénykönyv 301. cikkét (a törökség megsértéséről), és vissza kell adni az egyháznak a kersztény templomokat, kolostorokat.

A jelentéstevő elítélte a kurd PKK-t, ugyanakkor arra szólította fel Törökországot, találjon politikai megoldást a kérdésre. Ankarának Ciprussal is normalizálnia kell viszonyát - mondta.

Olli Rehn bővítési biztos szerint is lelassult a reformfolyamat. Szerinte előrelépés történt ugyan, de a tárgyalások egy „nyílt végű folyamat" részei, automatikus garanciák nélkül. Rehn szerint ugyanakkor az integráció kölcsönös előnyökkel járna az EU és Törökország számára is.

Az említett 301-es cikk szerinte megsérti az európai normákat. Rehn a további kérdésekben is egyetértett a jelentéstevővel.

A biztos szerint „kölcsönös érdekünk Törökország átalakulása". Ez szerinte hidat teremtene Európa és az iszlám között. Rehn azt mondta, a koppenhágai kritériumokat valójában ankarai kritériumoknak kellene nevezni, mert „ezek a török polgárokért vannak, nem azért, hogy az EU-nak örömet szerezzenek."

A Tanács soros elnöksége nevében felszólaló **Paula Lehtomäki**, finn EU-miniszter azt mondta, osztja a parlament aggályait a török reformok kapcsán. Pedig - mondta - az ország számára rendkívül fontos a reformok hatékony végigvitele, így biztosítható ugyanis a változások fenntarthatósága és visszafordíthatatlansága. Bár Törökország jelentős előrelépést produkált az öt évvel ezelőtti helyzethez ké-

pest, még mindig számos területen - ilyen mindenekelőtt a szólás- és vallásszabadság, a nők jogai, a kínzás elleni küzdelem - szükségesek reformok - mondta a miniszter.

Lehtomäki a nemrégiben történt robbantásos merényletekre utalva kijelentette: a terrorizmus semmilyen körülmények között nem igazolható. A miniszter szólt arról is, hogy Ankarának teljesen végre kell hajtania vállalt kötelezettségeit, különösen az áruk szabad áramlására, a közlekedési eszközök szabad forgalmára vonatkozókat.

A miniszter azt mondta, az unió továbbra is támogatni fogja Törökország erőfeszítéseit, de a haladás Ankara teljesítményén fog múlni.

A néppárt nevében felszólaló **Elmar Brok** (német) az emberi, kisebbségi jogokra, a vallás- és szólásszabadság biztosításának szükségességére helyezte a hangsúlyt. Mint mondta, ezek az EU-tagság előfeltételei. Törökországnak teljesítenie kell a feltételeket, egyelőre viszont még az Ankara-jegyzőkönyvet sem hajtotta végre - mondta Brok, aki úgy vélte, a csatlakozás finanszírozásáról is szólni kellene, egyelőre ugyanis ennek nincsenek meg a forrásai a hosszú távú költségvetésben.

Jan Marius Wiersma (szocialista, holland) úgy vélte, az EU-nak szüksége van Törökországra, mint partnerre. Wiersma azt mondta, ne essék félreértés, a csatlakozási tárgyalások célja Törökország felvétele. A jelentéstevőt támogatva a képviselő azt mondta, Ankarának el kell ismernie az örmény népirtást, de ez nem lehet csatlakozási feltétel, mert „nem része a koppenhágai kritériumoknak”.

Az EP szerepe, hogy előmozdítsa a török parlamenti demokráciát - vélte **Andrew Duff** (liberális, brit). Ezért szerinte támogatni kell Törökország modernizációját, nem pedig akadályokat állítani elé. Duff azt mondta, Törökország rendkívül nagy mértékben hozzájárulhatna az erős uniós kül- és biztonságpolitikához.

Joost Lagendijk (zöldpárti, holland) azt mondta, frakciójának fő gondja azzal a mondattal van, amely a csatlakozás előfeltételeként említené az örmény népirtás elismerését. Jelen formájában szerinte azokat szolgálja a jelentéstervezet, akik ellenzik Törökország belépését.

Vittorio Agnoletto (GUE/NGL, olasz) szerint politikai, diplomáciai megoldást kell találni a kurd kérdésre, és nem fogadható el, hogy Ankara egységesen terroristaként kezeli a kurd népet.

Konrad Szymanski (UEN, lengyel) támogatta a jelentés kritikus hangvételét. Szerinte Törökország még jó ideig nem csatlakozhat az unióhoz, ehhez például tiszteletben kellene tartania a keresztények jogait. Szymanski úgy vélte, Ukrajnában jobban áll az emberi jogok ügye, és jobb kilátásai is vannak a csatlakozásra.

Bastiaan Belder (IND/DEM, holland) üdvözölte a jelentést és kiejlentette, Törökország nem biztosítja a vallásszabadságot.

Andreas Mölzer (független, osztrák) azt mondta, bár az EU kitolta a Ciprus elismerésére adott határidőt, Ankara még mindig nem tett eleget ezen kötelezettségének. Szerinte emiatt, valamint a kurd és az örmény kérdés miatt sem kész a csatlakozásra Törökország.

Kapcsolat :

PERGER István
Sajtószolgálat - Szerkesztő
E-mail: sajto-HU@europarl.europa.eu
BXL: (32-2) 28 40924
STR: (33-3) 881 74845